

Dr. Ad van Nieuwpoort, theoloog, predikant en schrijver

‘Het liefst wil ik het onderscheid en ongelovigen opheffen’

Ook predikant Ad van Nieuwpoort verlangt naar de tijd ‘dat we geen mensen meer hoeven tellen’. Hij schreef het boek ‘Leven! zonder oplossing’, gebaseerd op het verhaal van Job, die alles verliest maar toch overeind blijft. “Het is mijn uitdaging om opnieuw iederéén te inspireren.”

Door Vera de Jonckheere

De afspraak is op een doordeweekse middag; de foto wordt gemaakt in een lege kerk, die overigens op zondagen ook niet veel voller mag zijn. Tien mensen slechts kunnen de wekelijkse dienst van predikant Ad van Nieuwpoort (54) bijwonen. Dat vindt hij ongelooflijk spijtig, hij mist de energie die het contact met een volle kerk hem geeft. “Ik verlang naar de tijd dat we geen mensen meer hoeven tellen.”

Aangetreden in september vorig jaar heeft hij vanwege corona zijn ‘huis’, de Duinzichtkerk (Van Hogenhoutklaan, Benoordenhout), nog niet met gevulde rijen mogen meemaken. Vanuit de kerk gaan we via een smalle gang – met lege kapstokken – op weg naar de pastorie waar hij met vrouw en dochter woont. “Deze ervaring drukt ons wel met de neus op de feiten. Corona is een spaak in het wiel van de zogenaamde vooruitgang. Het leven is niet het maakbare festijn dat de etalages van sociale media ons voorspiegelen. Leven brengt mislukken en falen met zich mee, de mens heeft zich onontkoombaar vroeg of laat te verhouden tot zwaarte.”

Job
Geïnspireerd door de coronacrisis schreef hij ‘Leven! zonder oplossing’, gebaseerd op het verhaal van Job, die alles verliest maar toch overeind blijft. “In mijn boek belicht ik dat we, hoe succesvol we ook zijn, het steeds moeilijker vinden om onze onmiskenbare kwetsbaarheid onder ogen te zien. En dat we ons soms geen raad weten met het leven.”

De troost, inspiratie en reflectie die Bijbelverhalen hem bieden, deelt Van Nieuwpoort graag met zo veel mogelijk mensen. Aan de vele meters (theologische) boekwerken in zijn spreek- en studeerkamer is te zien waarom het woord ‘taal’ in alle interviews steeds weer opduikt en waarom hij een grote bijbel opengeslagen voor in de kerk plaatste. Hij houdt van taal, bestudeert graag oude Griekse en Hebreeuwse geschriften. Enthousiast wijst hij naar het woord dat in grote Hebreeuwse letters aan de muur hangt: ‘dabar’. “Dabar is een woord dat we in het Nederlands niet kennen. Het is onvertaalbaar, omdat het zowel woord als daad betekent.

In één woord is de kern van het verhaal gevangen: woorden die niet gepaard gaan met daden zijn niets. Voor naakte daden zonder verantwoording geldt hetzelfde.”

Naast de exegese en het zoeken naar de actuele betekenis van de Bijbelverhalen staan hem daarom vele activiteiten voor ogen. Voor de wijk, zijn gemeente – ‘pastoraat’, zegt hij bijna liefkozend – maar ook in wijder verband. Hij gebruikt vaker het woord ‘huis’ dan ‘kerk’, omdat hij zich vanuit zijn ‘huis’ niet louter en exclusief wenst te richten op de traditionele kerkgangers van het instituut, maar

kunnen houden. Dat de toekomst in een andere dan tot nu toe aangename vorm zal moeten worden gegoten, benadrukt Covid-19 eens te meer. “Onze samenleving heeft een nieuw paradigma nodig, het oude systeem loopt vast. We hunkeren allen naar ontmoetingen, maar wie alleen naar bevestiging zoekt in een ander, heeft geen ontmoeting. Die ander is dus ook de vreemdeling over wie we heel problematisch zijn gaan spreken. We hebben juist anderen uit andere contexten nodig om onszelf te ontdekken en te verrijken. Om mens te worden. Ook in de Bijbelse verhalen

‘Steeds moeilijker om onze onmiskenbare kwetsbaarheid onder ogen te zien’

tevens heel graag met andersdenken en ongelovigen van gedachten wil wisselen. “Het liefst wil ik het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen opheffen.”

Horecaverunning

“Kritische vragen brengen ons verder. Dit gebouw is in de jaren dertig gebouwd, de Duinzichtkerk is al ruim tachtig jaar een baken in de wijk. We willen een kerk voor het Benoordenhout en de Archipel zijn en tegelijkertijd een rol van betekenis vervullen voor de hele stad Den Haag. Een centraal huis van reflectie zoals De Balie, De Rode Hoed, De Nieuwe Liefde en vergelijkbare centra in Amsterdam rondom filosofie en literatuur om met elkaar na te denken over de toekomst van onze samenleving. Opdat mensen die elkaar normaal gesproken niet tegenkomen, zich hier welkom weten om gezamenlijk na te denken. Niet meelopers maar vragenstellers brengen vernieuwing. Je louter met het bekende omgeven, leidt tot stilstand.”

Er is al een plan gemaakt voor de verbouwing van de Duinzichtkerk – een horecaverunning is al binnen – om onder meer ‘dinners pensants’ te

gaan het steeds om de vraag: wat heeft een mens nodig om optimaal mens te kunnen worden?”

Cultuur

Met het oog hierop zoekt Van Nieuwpoort in brede kring aansluiting: met het bedrijfsleven, het theater, de kunst, de politiek en de gezondheidszorg. “Marktwerking in de zorg? De markt kun je niet bellen. Wat wij allen het belangrijkste vinden – onze gezondheid – hebben we uit handen gegeven aan de markt. Alle efficiënte ingrepen in de zorg om overcapaciteit te snoeien, breken ons nu op. En als er nog iets is waarvan in deze periode het belang moet worden onderkend, is het wel cultuur. Macron en Merkel hebben dat expliciet verwoord; een vergelijkbaar krachtig geluid heb ik in Nederland gemist. Cultuur is toch echt de adem van onze samenleving.”

Hij vertelt vlammend van de ‘Decamarone’-serie door ITA met onder anderen Ramsey Nasr – ‘met tranen in mijn ogen gekeken naar zijn troostend vertellen’ – hoe ontroepend de violiste die tijdens de eerste lockdown voorjaar 2020 ineens bij een vijfde stond te spelen. “Zij gaf op dat moment taal aan het verlangen van mensen. Het belang van muziek is niet te

AD VAN NIEUWPOORT

Geboren:
Sliedrecht, 1966

Opleiding:
1990-1996 theologie aan Universiteit van Amsterdam; 2006 promotie Tenach Opnieuw: Over het Messiaanse tegoed van het evangelie naar Lukas.

Carrière:
1996 predikant hervormde gemeente Amstelveen; 2004 predikant Thomaskerk Amsterdam; 2012 predikant van de Protestantse Gemeente van Bloemendaal en Overveen; vanaf september 2020 predikant Duinzichtkerk Den Haag

Publicaties:
Regelmatig in dagbladen, vanaf 1996 diverse boeken, waarvan de recentste: ‘Tegengif. Profetische berichten uit 1&2 Koningen’ (2013), ‘Uit de tijd. Wat bezield een liberale dorpsdorminee?’ (2017), ‘Nu of Nooit. Actuele bespiegelingen bij Ester’ (2018), ‘Leven! zonder oplossing. De parabel van Job als levensles’ (Prometheus 2020)

Privé:
Getrouwd, een dochter

Foto: Piet Gispén

onderschatten, blijkt iedere zondag bij het optreden van conservatoriumstudenten tijdens de kerkdienst.”

Ook de literatuur vindt in Van Nieuwpoort een warm pleitbezorger. “Heel veel mensen lezen niet meer. Ook hoogopgeleiden. Managementboeken wel, maar geen gedichten, verhalen en romans. Dat vind ik armoe. Voor bezinning heb je empathie nodig en die krijg je door mee te gaan in personages uit de literatuur. Dé manier tot verdieping.” Via Zoom leest hij in clubverband boeken, momenteel – geen verrassing – het mooie boek ‘Job’ van Joseph Roth.

Tegengif

In zijn vorige gemeente Bloemendaal nodigde hij in de serie ‘Tegengif’ regelmatig bekende Nederlanders

tussen gelovigen

(cabaretiërs, schrijvers, CEO's, politici) uit voor publieke gesprekken over hun rol in de maatschappij en wat hen drijft, inspireert en op de been houdt. Deze serie (uitzendingen van circa vijftien minuten te zien via YouTube) zet hij in Den Haag voort, zij het in een lege kerk; intussen sprak hij een-op-een met twaalf interessante stadgenoten, zoals Jan van Zanen, prins Constantijn, Jaap de Hoop Scheffer, Danielle Horbach van het HMC en ook de boekhandelaar en de bloemist uit de wijk over hoe zij deze schrale tijd beleven en wat ze ervan leren.

Van grotere gezelschappen blijft ook hij voorlopig verstoken. "Helaas. Ik had nooit gedacht dat ik de kroeg zó zou missen. Zonde dat alles gesloten is." Ernstiger vindt hij de

'Wie alleen maar bevestiging zoekt in een ander, heeft geen ontmoeting'

eenzaamheid waaronder ouderen en alleenstaanden lijden. "Zij missen de gemeenschap evenzeer, zeker wanneer ze offline door het leven gaan en niet via de livestream bijvoorbeeld onze kerkdiensten kunnen volgen."

Elke woensdag buigt hij zich online met wie maar wil over de Bijbellesing van de komende zondag. "Een wekelijks feest: samen oude teksten opnieuw spelen, ontdoen van alle dogmatische vooronderstellingen en

bevragen op hun relevantie voor de dag van vandaag."

Een belangrijk deel van zijn werk speelt zich ongezien af, in de beslotenheid van zijn spreekkamer of bij mensen thuis. "Ik luister naar hen die het leven als een last ervaren vanwege gezondheid, relatieproblemen of oud zeer dat soms terugvoert naar de oorlogsjaren. Over persoonlijke dingen waarmee ze worstelen en waarvoor in het dagelijks leven zo weinig taal en ruimte is."

Uitdaging

Van Nieuwpoort was predikant aan de Amsterdamse Zuidas, in Bloemendaal en nu in het Haagse Benoordenhout. Zeer bevoorrechte plaatsen. "De kerk wordt meestal geassocieerd

met kwetsbare mensen aan de rand van de samenleving. En voor deze mensen heeft de kerk inderdaad een belangrijke opdracht. Ik ben dan ook heel trots op wat STEK hier in naam van onze diaconie met ruim duizend vrijwilligers doet. Maar de kerk is de afgelopen decennia veel hoogopgelei-

HET GAAT OM DE GOEDE VRAGEN

Het boek 'Leven! zonder oplossing' bestaat uit korte hoofdstukken waarin dr. Ad van Nieuwpoort Jobs verhaal legt naast de verhalen van mensen die hij in zijn werk tegenkomt in tijden van onzekerheid, ziekte en verlies, maar ook bij rouw, scheiding en burn-out. Het gaat niet om antwoorden, maar om de goede vragen. 'Het lijden van Job wordt niet weggepoetst, opgelost of verklaard, maar krijgt juist in de volle breedte taal.' Zijn vriend Freek de Jonge zegt over 'Leven! zonder oplossingen': 'Voor wie zin heeft zich te verdiepen.'

Meer informatie:
www.uitgeverijprometheus.nl

den, ondernemers en beslissers kwijtgeraakt omdat er voor hen geen plek en aandacht waren. Ik vind dat de kerk daar een steek heeft laten vallen: zij moet er ook voor deze mensen en hun vragen zijn. Het is mijn uitdaging om opnieuw iederéén te inspireren. De universele kracht en diepte van Bijbelse literatuur biedt inspiratie voor wie daarvoor wil openstaan."

Hoe geïnspireerd hij zelf ook is, de cadans van iedere zondag een nieuw verhaal dat aanhaakt bij de actualiteit hakt er weleens in. "Hoe moet ik de relevantie van dit Bijbelverhaal voor het leven van nu voor het voetlicht brengen, vraag ik me soms af na een week studeren op oude teksten: er zijn zaterdagen dat ik niet te genieten ben. Het gaat niet vanzelf, maar als het lukt en de mensen raken geïnspireerd en net als ik getroost, dan kan mijn week niet meer stuk."

Even is het stil, dan hervat hij krachtig: "Ik hoop op een vruchtbare relatie met de stad en ik hoop vurig dat velen dit huis hier vinden om af en toe uit de waan van de dag opgetild te worden."